

Melodrama – žánr, styl, emoce

FAV 305

Mgr. Šárka Gmitterková

14. 4. 2016

MERCER, John – SHINGLER, Martin (2004), *Melodrama. Genre, style, sensibility*. London: Wallflower, s. 4 – 37.

SKVIRSKY, Salomé Aguilera (2008), The price of heaven: Remaking politics in *All that heaven allows*, *Ali: Fear eats the soul* and *Far from heaven*. *Cinema Journal*, 47, č. 3, s. 90 – 121.

LITERATURA 14. 4. 2016

L2 – MELODRAMA JAKO ŽÁNŘ

Melodrama

- Demaskovat skutečné dobro / zlo.
- Důležitost povrchu a valorizace vizuálního zpracování => téma slepoty a prozření
- Exces, napětí a vzrušení
 - “Scene whose spectacular appearance and technical virtuosity was devised precisely to thrill the audience.”

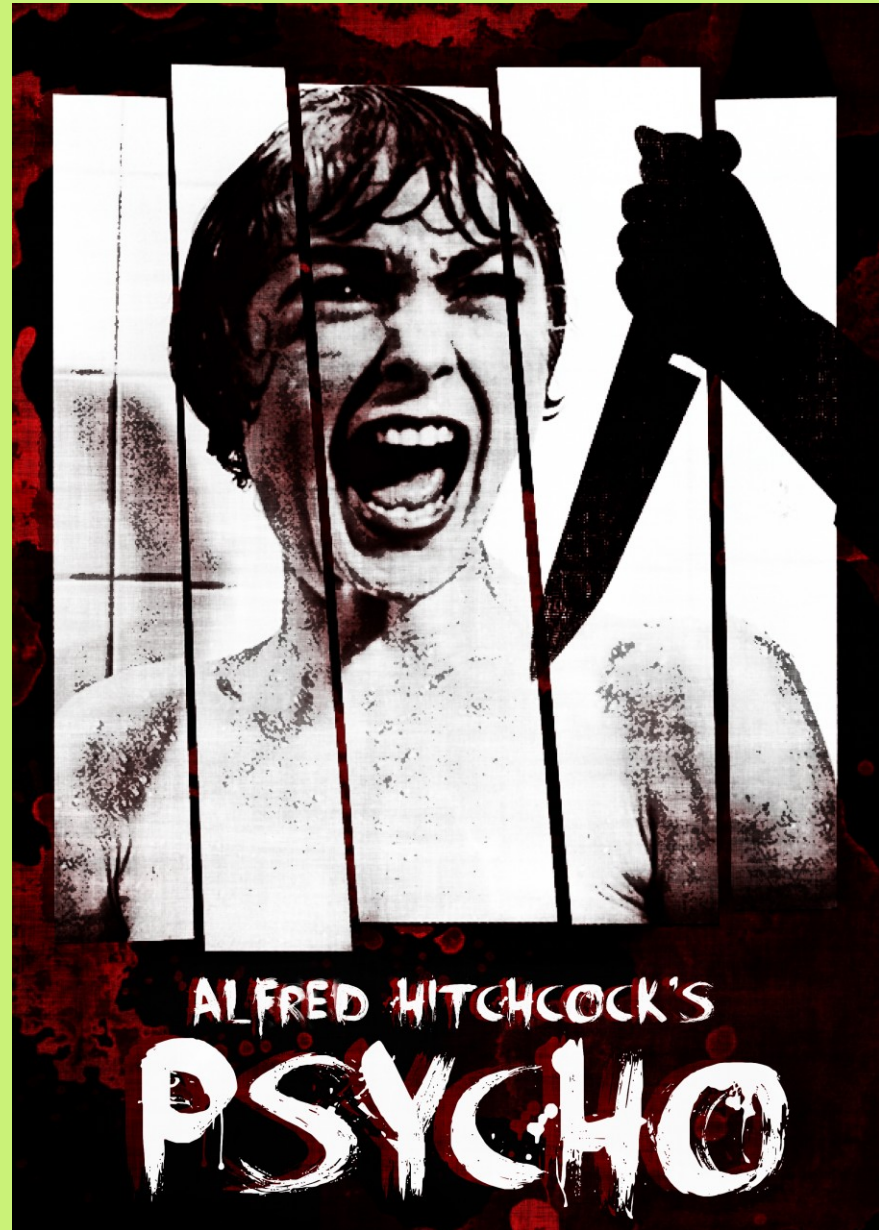
Melodrama a film

- Rozvoj v období němého filmu – sdělení mediované skrz tělesnost, podpořené hudebním doprovodem a hereckými konvencemi
- Po nástupu zvuku vzniká řada žensky vstřícných filmů – ženská hrdinka, romantické příběhy nebo dramata s tématem manželství, mateřství a rodiny.
- **Málokterý z těchto filmů v době uvedení označený jako melodrama!**

Melodrama

původní význam

- Melodrama označovalo filmy obsahující kriminální zápletku, akci, napětí, násilí; romance upozaděná.
- Maskulinní filmy – důraz na akci, pevnější zápletku a tradiční hrdiny
- Studia a filmoví publicisté užívají termín melodrama nebo meller z dnešního pohledu velmi překvapivým způsobem:
 - “Alfred Hitchcock formula: shock meller with a couple of particularly lurid scenes.”

Mildred Pierce

USA 1945, r. Michael Curtiz

Melodrama – film studies

- Definice žánru a jeho charakteristických znaků ustavena zpětně v 70. letech 20. století.
- Klíčové jsou v tomto ohledu filmy Douglase Sirka, Vincente Minelliho, Nicholase Raye; a řada filmů označovaná od 30. do 50. let jako “drama” s upřesňujícími přívlastky typu rodinné, romantické nebo mateřské.
- Další publicistické a produkční kategorie typu weepie, tearjerker nebo romance film studies zpětně zastřešily pod nálepkou “woman’s film”

Melodrama – definice počátku 80. let

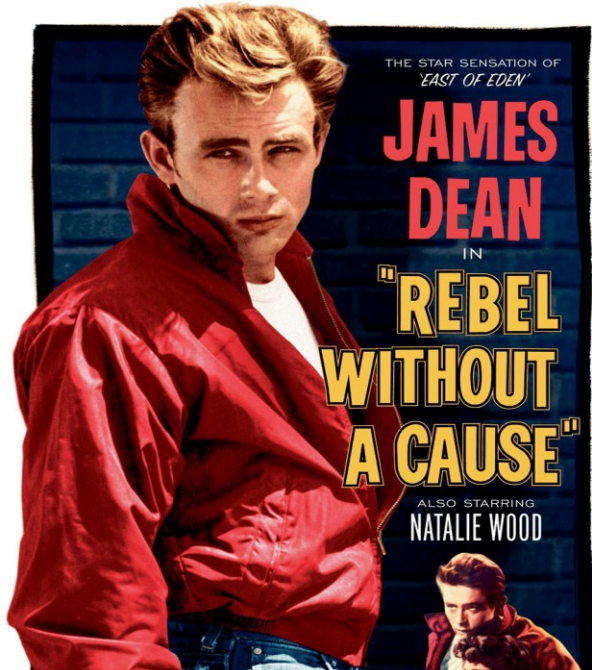
1. Obsahuje mezigenerační konflikt
2. Sociální a ekonomické faktory jsou pro příběh podstatné, ale emocionální konflikt a trauma jsou zásadní
3. Hlavní postava se těší značné míře divácké identifikace.
4. Syn, dcera, matka, ale nikdy otec – distancovaná, dominantní a nesympatická figura
5. Protože se příběh odvíjí kolem potlačeného traumatu ve freudiánském slova smyslu, obsahují tyto filmy hysterické zlomy >> gradace spodních proudů příběhu, eskalace dramatu, extrémně symbolická mizanscéna, opakující se motivy, vyhrocený konflikt dokreslený pomocí hudby.
6. Finále – hrdinové se dočkají smíření a štěstí pouze formou budoucího příslibu.

THE STAR SENSATION OF
'EAST OF EDEN'

JAMES DEAN

IN
"REBEL WITHOUT A CAUSE"

ALSO STARRING
NATALIE WOOD

ST. MARGARET'S
CLASSIC FILM SERIES
&
WEST COAST FILM FEST'S
LIT TO FLICK

PRESENT:
JOHN STEINBECK'S
EAST OF EDEN
AN ELIA KAZAN PRODUCTION

TICKETS AVAILABLE AT:
FACEBOOK.COM/THEARTSATST.MARGARETS
WESTCOASTFILMFEST.COM

TUESDAY, FEBRUARY 5
6:30 PM

JULIE HARRIS

RICHARD WIDMARK
Many women confided in him!

LAUREN BACALL
"Once you have loved...!"

CHARLES BOYER
Behind the dignity, a wolf!

GLORIA GRAHAME
An neglected wife finds trouble!

M-G-M presents in **CINEMASCOPE** and **COLOR!**

The COBWEB

LIFE SAVER OR LIFE DESTROYER?
"I prescribed it ...he misused it!"

The story of the handful of hope that became a fistful of hell!

A theme so vital... we urge you to bring all your compassion and understanding to it!

20th CENTURY-FOX presents
JAMES MASON
BARBARA RUSH

CO-STARRING
WALTER MATTHAU

Bigger than Life

COLOR BY DE LUXE
CINEMASCOPE

PRODUCED BY JAMES MASON DIRECTED BY NICHOLAS RAY STORY AND SCREENPLAY BY CYRIL HUME AND RICHARD MAIBAUM

All the sizzles; explosive drama of Tennessee Williams' Pulitzer-Prize Play is now on the screen!

M-G-M presents

Cat on a Hot Tin Roof

ELIZABETH TAYLOR · PAUL NEWMAN
BURL IVES

This is Maggie the Cat...

JACK CARSON · JUDITH ANDERSON

Screen Play by RICHARD BROOKS and JAMES POE · Based on the Play "CAT ON A HOT TIN ROOF" by TENNESSEE WILLIAMS · A METROCOLOR AN AVON PRODUCTION

Directed by RICHARD BROOKS · Produced by LAWRENCE WEINGARTEN

When you talk about GREAT Motion Pictures you will talk about this one!

METRO-GOLDWYN-MAYER PRESENTS

HOME FROM THE HILL

A SOL C. SIEGEL PRODUCTION

Starring
ROBERT MITCHUM
ELEANOR PARKER

in **Cinemascope** and **METROCOLOR**

Co-Starring **GEORGE PEPPARD · GEORGE HAMILTON · EVERETT SLOANE · LUANA PATTEN**

Screen Play by HARRIET FRANK, JR. and IRVING RAVETCH · Based on the Novel by WILLIAM HEMPHREY · Directed by VINCENTE MINNELLI · Produced by EDMUND GRANGER

Duel in the sun

USA 1946, r. King Vidor
Jennifer Jones, Gregory
Peck, Joseph Cotten

- Western, drama, romance
- Příběh rasové míšenky Pearl, pro níž má tragické důsledky snaha o společenský vzestup
- Pearl ztělesňuje bytostný rozpor - mezi srdcem a tělem, mezi dobrem a zlem, mezi ambicí vzepřít se osudu (= rasovému určení) a jeho přijetím

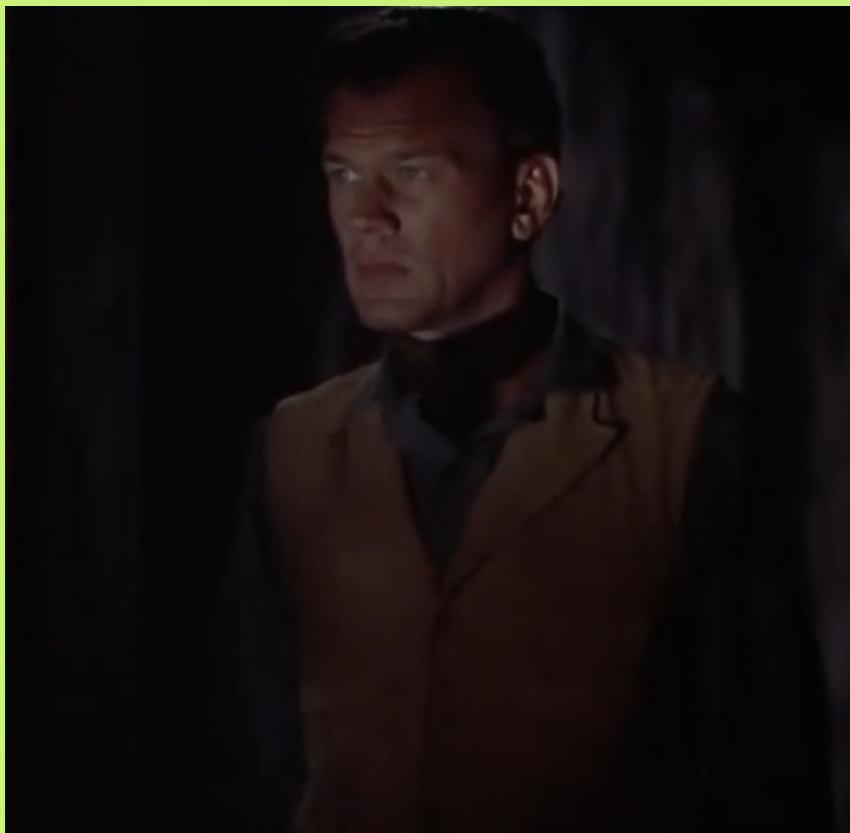
Scéna hysterického zlomu ve filmu

1. Herectví Jennifer Jones vyjadřující extrémní proměnu ctnostné dívky v padlou ženu (postoj, ostentativní gesta, hlas)

Scéna hysterického zlomu

Dramatické osvětlení scény

Opakující se záběry / motivy

Melodrama jako podvratný ženský žánr

- Melodrama je bytostně konzervativní forma, kterou ani podvratný styl nezachrání.
- Laura Mulvey: *The position of women in Hollywood melodramas*
- Hlavní teze: **Melodrama funguje jako bezpečnostní ventil patriarchálního režimu. Pro patriarchát jde o bezpečný prostor, kde může rozehrávat scénáře ukazující kontradikce a nesoulad v dobových koncepcích rodinných a sexuálních vztahů; dominantní řád přiznává problematické okolnosti systému, ale pouze přechodně a v rámci fikčního světa.**
- Prizma ženských divaček, ženských postav a jejich možností tváří v tvář patriarchálnímu systému.

Melodrama v 90. letech

- Steve Neale: *Melo talk*.
- Radikální odklon od dosavadních koncepcí, které si dle Neala vyfabulovali teoretici film studies a tím se dopustili mylné interpretace historie
- Melodrama nebyl pejorativní termín, neznamenal absenci realismu nebo přítomnost narušeného hrdiny, ale šlo naopak o velmi virilní, mainstreamovou a valorizovanou zábavu.

Rick Altman: *Žánry jako obaly na vícero použití*

- Smíření obou táborů, obě vymezení mohou volně koexistovat.
- Přitakává Nealovi – dosavadní koncepce melodramatu byly velmi úzce vymezené – ale zároveň jej koriguje, protože mísí produkční hledisko s kritickou reflexí
- Produkce, samotná filmová díla a obecnostvo (včetně kritiků a teoretiků) vytváří interpretační komunitu, z níž teprve vzejde finální chápání filmu, jakkoliv protichůdné a daleko od definitivy.

V dnešním chápání melodramatu vedle sebe fungují dvě koncepce – jedna tradiční a “autentická”, přiznávající tuto charakteristiku také kriminálním, akčním a hororovým filmům; a redefinující, která melodrama zpětně ustavila jako filmy s prizmatem ženských hrdinek a narušených mužských protagonistů.

MELODRAMA JAKO NADŽÁNROVÁ MODALITA

All that heaven allows a dvojí “remake”

Angst essen Seele auf

Německo 1974, r. R. W. Fassbinder

Far from heaven

USA 2002, r. Todd Haynes

All that heaven allows

- Drama “nerozpoznání”
- V postavě Rona se artikuluje ne krize třídního dělení společnosti, ale krize hodnot. Ronův svět představuje alternativní idylu k středostavovským konzumním hodnotám - staví svět, kde jsou všichni soběstační a pokryjí své potřeby tím, co nabízí příroda
- Neuspokojivé finále pramení z odlišných časových rovin obou postav - Cary žije v současnosti (50. léta), Ron v mytizované pastorální idyle americké minulosti
 - film se strategicky vyhýbá ukazování městského prostoru, pracující třídy a rasy

Far from heaven *Daleko do nebe*

- **dvojitá nostalgie** - děj se odehrává v pečlivě vykreslené minulosti (1957); a jde o svého druhu remake *All that heaven allows*.
- Remake (?) - otevírají se tu nová témata - homosexualita a rasismus.
- Cinefilní pocta (homage) Sirkovu stylu, ale ne nekritická >> pečlivá a vyvážená kombinace aluzí a současných postupů

Viditelné vs skryté společenské problémy

Homosexualita a rasa jako analogické pozice?

- Haynes naopak staví obě pozice jako vysoce kontrastní >> Raymondova rasová příslušnost je extrémně viditelná, zatímco Frankova sexuální orientace není.
- Jako diváci prostřednictvím *Daleko do nebe* oceňujeme společenský a politický posun v obou otázkách. Ale! Problém se nevyřešil, jen proměnil, často stáhnul pod povrch a do hloubky >> a v tomto ohledu film nenabízí žádná řešení ani formou utopického scénáře - jako v případě *All that heaven allows* prostřednictvím valorizace nenávratně ztracené minulosti.

Rainer Werner FASSBINDER

- Intertextuální filmy – vliv Jeana Luca Godarda, Douglase Sirka a výmarského filmového stylu
- Autobiografická tvorba – nikoliv ve smyslu témat a ilustrace životních peripetií, ale co do produkčního zázemí (filmařská komunita jako volné uskupení přátel, rodiny a milenců)
- u Douglase Sirka našel ideální model společensko-kritického filmu, který publikum zasáhne i emocionálně.

Strach jíst duše

Tři posuny / aktualizace *All that heaven allows*

- viditelný a markantní věkový rozdíl ústředního páru
- nepravděpodobný pár bez budoucnosti
- vztah Emmi a Aliho jako forma sdílení každodenních rituálů, osudu, ústrků spíš než sexuální a fyzicky naplněné pouto
- láska jako sociálně determinovaná.

2. Téma viditelné rasy

3. Obě hlavní postavy jsou příslušníky pracující třídy

- Rasismus jako extrémní forma kapitalistického útlaku
- Vztahy ve druhé polovině filmu redukovány na rovinu komoditní výměny
- Emmi a Ali se spíš navzájem potřebují než milují >> spolu jsou silnější
- Utopické finále - vzpoura jedince proti systému nic neřeší. Oběti systému by měly držet pospolu a věřit v rovnost, štedrost, vzájemnou důvěru a konečně i lásku.

Otázky

1. Jak na rovině stylu Fassbinder pracuje se Sirkovým odkazem? Jak jej modifikuje co do rámování a kompozice, barev, tempa a rytmus; a konečně kostýmu?
2. Podle tradiční charakteristiky melodramatu by oběti systému a mocenské zvěle měly být ctnostné - právě utrpení, které musí snášet a které okolí nereflektuje, je činí ctnostnějšími a vznešenějšími. Dá se toto tvrzení vztáhnout i na postavy ve Fassbinderových filmech či nikoliv?
3. jakým způsobem Fassbinder pracuje s hudbou? Slouží k punktuaci, gradování děje nebo jenom jako komentář doléhající zvenčí?